

Ταξιδιωτικά θεατρικά 2

«War Horse», παραγωγή National Theatre, βασισμένη στο μυθιστόρημα του Michael Morpurgo σε διασκευή του Nick Stafford. Σκηνοθεσία: Marianne Elliott, Tom Morris. Εικαστικά: Rae Smith. Κούκλες: Basil Jones, Adrian Kohler. Σχεδιασμός φωτισμών: Paule Constable. Κινησιολογία: Toby Sedgwick. Μουσική: Adrian Sutton. Παίζουν: Jack Loxton, Jason Langley, Richard Katz, Jack Sandle κ.ά.

Ένα από τα στερεότυπα που σχημάτισαμε με βάση την εγχώρια πραγματικότητα είναι ότι η ποιότητα του καλλιτεχνικού προϊόντος και η ποσότητα των θεατών-καταναλωτών του συνήθως δεν συμβαδίζουν ως χαρακτηριστικά μιας θεατρικής παραγωγής. Συνηθίσαμε να χρησιμοποιούμε την έκφραση massproduction με δόση υπεροψίας, και όταν κάποια θεατρική παραγωγή στοχεύει σε μαζικό κοινό και το κερδίζει, δεν αναμένουμε (και ως κανόνας δεν παίρνουμε) ποιοτικά προϊόντα. Το στερεότυπο δεν λειτουργούσε στο Λονδίνο. Η πόλη ήταν γεμάτη με τις διαφημιστικές αφίσες του «War Horse». Ουρά στα ταμεία για τα εισιτήρια της ημέρας. Η τεράστια αίθουσα στην Drury Lane γεμάτη, ούτε μία θέση άδεια. Άδεια ήταν η τεράστια σκηνή, μέχρι που οι τριάντα περίπου ηθοποιοί της παράστασης έστησαν εκεί ζωοπανήγυρη, όργωσαν χωράφια, πολέμησαν μάχες με ιππικό και танκς. Και εγώ αποχαιρέτισα και άλλα στερεότυπα, για το ασυμβίβαστο του εντυπωσιακού (εντυπωσιακότατου!) θεάματος με την τραγικότητα των γεγονότων, για τη δυσκολία θεατρικής αναπαράστασης επικών ιστορικών ήσανομαμάτων με απλή αφήγηση μιας ιστορίας.

Η Ευρώπη ζει την αναβίωση της συλλογικής της μνήμης με την ευκαιρία της εκατονταετούς επέτειου από την έναρξη του πρώτου παγκοσμίου πολέμου. Το μυθιστόρημα του Michael Morpurgo επιλέγει να αφηγηθεί τα γεγονότα του Α' Παγκοσμίου Πολέμου... εκ μέρους ενός πολεμικού αλόγου. Η τρομακτική στατιστική του Α' ΠΠ αναφέρει 10 εκατομμύρια ανθρώπινα θύματα, αλλά μόνο από το πρόγραμμα της παράστασης έμαθα ότι η Αγγλία είχε στείλει στα ευρωπαϊκά μέτωπα 1 εκατομμύριο άλογα, από τα οποία μόνο 60.000 επέστρεψαν μετά τον πόλεμο. Η επιλογή του αλόγου Joey από τον συγγραφέα είναι μια δυνατή μεταφορά για τον παραλογισμό της πολεμικής κρεατομηχανής, για την τραγική μοίρα των πλασμάτων (ας ενώσουμε μ' αυτή τη λέξη τους ανθρώπους και τα ζώα) που μπερδεύτηκαν στα γρανάζια της συλλογικής μοίρας. Η διασκευή του Nick Stafford, η σκηνοθεσία των Marianne Elliott και Tom Morris, οι εικαστικές λύσεις της Rae Smith και οι κούκλες των Basil Jones και Adrian Kohler κατάφεραν κάτι πραγματικά πρωτότυπο. Το άλογο κινείται από τρεις ηθοποιούς με τέτοια φυσικότητα που στα πρώτα λεπτά η έκπληξη των θεατών από το τέχνασμα αποχωρεί και μένει η συναισθηματική σύνδεση μαζί του. Οι ηθοποιοί κινούνται στη σκηνή δεκάδες άλογα, πουλιά, κόρακες, χήνα, τανκς, και το κοινό δέχεται τη μέγιστη σύμβα-

ση ασυζητητή. Η ευφυής εικαστική δημιουργία της πηγάζει από τα σκίτσα της εποχής που απεικόνιζαν τα άλογα και τους πολεμιστές. Ένα απόκομμα από το σχέδιο ενός από τα πρόσωπα του έργου παίρνει διαστάσεις 25μετρης οθόνης πάνω στην οποία προβάλλονται τοπία, μάχες, επιστολές από το μέτωπο.

«The Crusible» του Άρθουρ Μίλερ, παραγωγή The Old Vic Σκηνοθεσία: Yael Farber. Σκηνικά/Κοστούμια: Soutra Gilmor. Σχεδιασμός φωτισμών: Tim Lutkin. Μουσική: Richard Hammarton. Κίνηση: Imogen Knight. Παίζουν: Richard Armitage, Harry Attwell, Samantha Colley, Anna Madeley, William Guant κ.ά.

Τέτοια κείμενα, όπως το «Crusible», («Η δοκιμασία», ή, στον ελληνικό χώρο «Οι μάγισσες του Σάλεμ»), δεν μπορούν να διασκευάζονται ή να αποδίδονται με περικοπές, καθώς μια από τις μεγαλύτερες αξίες είναι η σταδιακή εξέλιξη του κάθε χαρακτήρα, η αντίδρασή του σε κάθε φάση της δοκιμασίας, η κλιμάκωση της μαζικής υστερίας για τους μεν και ο ηθικός εξαγνισμός για τους δε. Στη διάρκεια των σχεδόν τεσσάρων ωρών η απίστευτα λιτή φορμαλιστικά και απίστευτα πλούσια υποκριτικά παράσταση της πολυβραβευμένης Νοτιοαφρικανής σκηνοθέτιδας, Γιαέλ Φάρμπερ, ξετυλίγει την υπόθεση παράλληλα με την ηθική και πολιτική διαχρονικότητα αλληγορία του έργου του Μίλερ. Στο γραμ-

μένο το 1953 έργο ο Μίλερ αφηγείται τα γεγονότα του 1692, όταν στο Σάλεμ της Μασαχουσέτης η θρησκευτική υστερία, οι δεισιδαιμονίες και οι απωθημένοι πόθοι και πάθη σε μια μικρή πόλη πουριτανών πήραν μορφή νομικής διαδικασίας και εξελίχτηκαν σε ανακριτικές έρευνες, δίκες και καταδίκες σε θάνατο δεκάδων μελών της μικρής κοινωνίας, κυρίως γυναικών. Το κυνήγι μαγισσών στο Σάλεμ δίνει την ευκαιρία στον Μίλερ να τοποθετηθεί απέναντι στα γεγονότα της δεκαετίας του '50, όταν ο μακαρθισμός άνηψε στην Αμερική και το κυνήγι των κομμουνιστικών «μαγισσών» πήρε τη μορφή των ανακριτικών ερευνών και των δικαστικών διώξεων, όπως τότε στο Σάλεμ. Παράλληλα με τον θαυμασμό για τη διαγωγή και εύστοχη σκηνοθεσία, για τον δημιουργικότατο φωτισμό που μεταμόρφωσε τον σκηνικό χώρο σχεδόν χωρίς τη βοήθεια σκηνικών, για την υποκριτική δεινότητα του συνόλου των ηθοποιών που έπαιζαν σε απόσταση αναπνοής από το κοινό που τους περικύκλωνε, ένιωθα τη διαχρονικότητα του κειμένου να περνά από μέσα μου, καθώς μεταφέρθηκα νοερά στα φοιτητικά μου νιάτα που συνέπιασαν με την προ της διάλυσής δεκαετία του σοβιετικού καθεστώτος και τις ηθικές δοκιμασίες από τις οποίες δεν γλύτωνε κανείς.

Αυτά τα λίγα απ' όσα είδα και τα ελάχιστα απ' όσα προσφέρει το θεατρικό Λονδίνο.

Νόνα Μολέσκη

nona.moleski
@philelefttheros.com

